

Kazinczy Ferenc, legendás nyelvújítónk 250 évvel ezelőtt született.

Kazinczy Ferenc, legendás nyelvújítónk 250 évvel ezelőtt született. Kötelezően feledésbe merülnek magyarságunkkal kapcsolatos események. Különösen érvényes lehet ez nyelvünkre, hiszen a nemzet állítólag ebben él(ne). Kosztolányinak egy írása jut eszembe. Kisfia olvasni tanul és silabizálja az utcai feliratokat. Idézem:

-„Textil – betûzi. – Mi az, textil?
-Szövöttáru.
-Thermos – silabizálja egy kirakatból, és arca földerül, mert a thermosban fölismeri meghitt barátját, a kulacsot. – Ni-ni – mondja -, egészen olyan, mint a kulacs. Nem kulacs ez?
-De az.
-Prima luxus-servópaszta – olvassa egy omnibuszkocsi oldalán, és elmereszti a szemét. – Mi az, prima luxus-servópaszta?
-Az, fiam, jó zergebőr-fénymáz.
-Hát miért nem írják így? A nagy emberek mindent úgy írnak, hogy nem lehet megérteni.
-Nagyon műveltek a nagyemberek, és vigyáznak, hogy egyetlenegy magyar szót se használjanak.
-Miért?
-Azért, mert Budapesten vagyunk, Magyarország fővárosában.
Egyenlőre mint tolmács szerepelek fiam mellett ezeken a sétákon. Később nem igen lesz rám szüksége. Mire megtanul olvasni a budapesti föliratokon, addig magyarul is elfelejt.”
(Pesti Hírlap, 1921. november 16.)

Mindez mai is megtörténhetett volna Budapesten. Bár gyanítom, a mai lurkó a magyar szavakat is úgy silabizálja, mint Kosztolányi fiacskája az idegent.
De kétségbeesnünk nem kell.

Mai időnk egyik „legnagyobb” nyelvújítója (számomra), Czakó Gábor a következőket írja

látásunk és nyelvünk viszonyáról:

„Egyik másik képsor el-elmaradozik, idővel elhomályosul, szava is kikopik a használatból, mert már nincsen szekerünk, amely a domboldalon oldalt lefelé sodródva oldalogná, ám közben új képet villant a világ, s máris képződik hozzá az új szó. Amíg látásunkat el nem veszítjük, addig nyelvünk is virulni fog.”

(BEAVATÁS a magyar észjárásba: 2009.)

Befejezésül egy-két kedvenc Czakó által alkotott szó, fogalom, kép:

Zagyvelő

Gazdaságkor – a Dolgok rémuralma

Gazdaságkor > korlátlan növekedés > rák

Tömeg = káosz

A hazugság – a közösség tagadása

A káröröm – az ördög öröme

Demokrácia – a népek önuralma a multik igájában

Korszabadság – Deviancia normalis

A narkó – a mámortalan kábulat

Narkószabadság

Politikai szatíra – Medgyessy Péter Magyarország miniszterelnöke

A magánidő – a nemlét ideje

Az azután most van

A sajtószabadság – a tőke szabadsága

A fölrobban társadalom = információrobbanás

Az infó – a csandalanyelv alapegysége

Szájmagyar – nemzetiszín garatszag

Manipuláció – kezes bárány elkészítése

Az elvtelenség – a farizeusi elvesség másik neve

A fogyókúrázó – karcsúság zabáló

A szertartás – isten előtti szent tánc

Az ima: test lélekké alakítása – akár a szerelem

A hatalmi ösztön – a testi én tulajdonsága

Az esztétikai nevelés – szívképzés

Babona – alászálltában elkorcsosult tudás

A yuppie – a barbi alfaja

A szocializmusok – kriminalisztikai és pszichiátriai jelenségek

A giccs – istenkáromlás

A gyűlölet – a legszörnyűbb szívzöreje

Civilizáció – a kultúra árnyéka

Civilizáció – az ateisták álkultúrája

Gazdaságkori civilizáció = kultúra mínusz kultusz

A pénz – általános szentségtelenítő

A pénz – a rák egy neme

Magánmitológus: Isten én vagyok

Az otthon – a személy maga, tárgyokban elbeszélve

Egy majdnem elfelejtett évforduló

Írta: Erdély.ma

2009. november 16. hétfő - Módosítás: 2009. november 16. hétfő

A jövő – elénk vetülő árnyékunk
(MONDATOK: 2007)

Te is lehetsz Kazinczy vagy Czakó!